

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem foga-
dunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESEITŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb fel-
szólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petítor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal. Az előfizetés legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Karácsony.

Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes. Így fejezte ki a költő az akkori népek közohaját, midőn a római birodalom egyik meghódított ázsiai tartományában egy jelentéktelen városkában 750. évben, Róma városának építésétől számítva, született Krisztus, az emberiség Megváltója. Nem valami fényes körülmények közt, hanem a legszegényebb anyagi viszonyokban éltek szülei, kik még ideiglenes szállásukban tisztességes helyet sem találhattak, hanem a jászolba fektették kisdedüket. De ezen szegénységben született gyermek az emberek legnagyobb jóltevője lett, amennyiben oly országot alapított számukra, a hol egyenlőség, szeretet és békeesség uralkodik, a hol híveinek milliói a mai szent napon térdeire borulnak s hálát adnak a Mindenhatónak, hogy oly könnyörülettel viseltetett az emberiség iránt, hogy a Megváltó születése által békét adott az emberek számára.

A népek epedve óhajtották a békét, de nem a római birodalom nagy Caesara adta a népeknek azon békét, mely a meghasonlott embert önmagával és Istenével kibékíti, nem! ezt csak Krisztus adhatta, ki azt mondta: menyei békét adok nektek, melyet atyámtól hoztam számotokra, ilyet a világ nem adhat nektek.

Mohamed utódai, a khalifák, hívei számát fegyverrel szaporították. A kereszténység hittérítőinek nem adott fegyvert kezébe, hanem békeséget ajkakra s evvel gyarapítják a keresztények számát nem egyedül Afrika forró éghajlata lakói, Grönland és Észak-Amerika fagyos területén tanuló eszkimók és indiánok vad népei közt, hanem még a fanatikus Brahma és Buddha hívei között is Kelet-India és Tibet magas bércein, különbséget nem ismervén sem afrikai és amerikai, sem pedig európai és papuas közt. Ilyen jelentősége van a karácsonynak: Krisztus születése ünnepe.

Egy francia tudós a tudományos társulat egyik karszékében ülve, hegykén oda mondá, hogy ő nem látja be a maga részéről, miért volna

halhatatlan a papuas lelke. Egy angol tudós pedig oda hagyja kényelmes életét, elmegy Afrika közepére s ezer veszélyek közt hirdeti a négeknek az Isten igéjét s élete vége felé nincs egyéb kívánsága, csak hogy az Isten segítené bevégezni az ő művét. Amaz Renan, ez Livingstone, mindkettő pedig keresztény.

A kereszténységnek egyike a legnagyobb jótéteménye a rabszolgaság megszüntetése. Pál apostol Philemonhoz írt levelében már a rabszolgaságról szól, az elszökött szolgát urának testvére gyanánt ajánlja, de azért a rabszolgaság a keresztények közt csak az 1861—65. véres amerikai háborúban szűnt meg. De azért a mohamedánok közt a rabszolga-kereskedés még ma sem szűnt meg. Az eladandó rabszolgák száma még mai nap is Felső-Egyiptomban tízezerre megy, de négyszer annyi Sahara sivatagján vesz el, áldozattá leendő a kínzásnak, éhségnek és az út fáradalmainak. A kereszténység nem tűrheti a rabszolgaságot. Krisztus országában nincs rangfokozat, ott csak a szívnemesség tesz különbséget. Az ő országa a békeesség és a szeretet országa, az ő magasztos tana szerint az emberek egymás közt testvérek, kiknek egy közös atyjuk van, ki mindnyájunkat szeret és mindenikünkön segíteni akar. A Mindenható azért teremtette az embert, hogy boldog legyen. Az ő akarata a mi kötelességünk, az ő akarata a mi boldogságunk. De az ő országában nincs helye az önző öröme, önző boldogságnak. Azon rend, melyet ő felállított, az osztott boldogság rendje, mely boldogság az egyesek szívéből mindnyájunk szívébe átszűrődik és mindnyájunk szívéből egyesek szívébe megint visszatükröződik, más szóval: boldogságunkat mások boldogságában, örömlük mások örömeiben kell hogy leljük.

És most 400 millió keresztény borulj térdeidre felekezeti különbség nélkül! Adjunk hálát a Mindenhatónak, hogy a Megváltó születésével a menyei békét elküldé számunkra s zengjünk mi is, mint születése alkalmával az angyalok énekelték: „Dicsőség a magasban lakó Istennek!”
Wiesinger Károly.

TÁRCSA.

Délvidéki és aldunai kirándulásom.

VIII.

(Zimov. Pécs.)

Zimony vagy mint a Horvátok hivatalosan nevezik, Zemon farkasszemű néz Belgráddal. Látképe a Dunáról tetszetősebb. Mert míg Zimony egész terjedelmében tárja fel előttünk városias jellegű utcáinak, templomainak, épületeinek egész seregét, addig Belgrád legszebb részét eltakarja a rozoga köfállal körülvett, nem épen díszes épületekkel díszített várhegy. Belgrád akkor mutatna a Dunáról felséges látványt, ha a várhegyet azon modern paloták ékesítenék, melyek a várhegy tulsó oldalán már meglehetősen számban vannak. Zimonynak rakpartja is vetekedik Belgráddal, sőt a forgalom az élénkség, ott tartózkodásunk alatt határozottan nagyobb volt. Utcái, terei elég esinosak, kövezete is tűrhető, de magában a városban nyoma sincs annak, hogy az a magyar koronához tartozik. Míg Belgrádban csaknem minden vendéglőben akadunk magyar pincézre, addig Zimonyban nyomát sem leltük annak. Vendéglőnk mindjárt megérkezésünk után horvát, német nyelvű bejelentési lapot adott át kitöltés végett. Szerinte Zimonynak semmi köze Magyarországhoz, általában semmi közük a magyarokhoz, pedig eléggé értelmes és vagyonos embernek látszott, mégis Sztarcević-féle eszmékkel volt saturálva, a lapokból ítélve vele együtt rendes vendégei is.

Nem is jól éreztük magunkat e városban, melynek lakói, legalább annak fölő része, a mi félrevezetett tétjainkkal együtt a „nagy szláv idea” ködképe után fut, s a legelső hajóval indultunk haza.

Oly otthoniasan, oly szabadon éreztük magunkat midőn a Duna ringatott bennünket kényelmes hajónkon s vitt tóra utazásunk további célja Mohács és Pécs felé. A megáradt Duna számos nagyobb és kisebb füzes szigetet öntött el piszkos habjaival, rendkívüli szélességet érve el, néhol kerítések, ólak darabjait, gerendákat, stb.

ezipelt magával, a mi annál feltűnőbb volt, mert délen a hol utaztunk, alig esett.

Megérkezvén Mohácsra, vidékét érdeklő szemlélők, Magában a városban illetve közelében a nagy nemzeti drámának két emlékére találtunk. Egyik a város végén lévő kis kápolna, melynek történeti képei a mohácsi vérszét képezik, másik a szerenesétlenül járt Lajos királynak a Csele patak partján, halála helyén emelt emlékoszlopa

A mohácsot körülvevő síkon halmot nem vettem észre, csaknem minden hullám nélküli terjedelmes mezőnek látszik, nyugat felől alacsonyabb, észak felől magasabb dombok zárják körül; e magasabb dombokból jó a Csele patak, mely Mohács felett ömlik a Dunába. E mezőt kelet felől a Duna határolja. Kiválóan alkalmas hely a nemzetek sorsát eldöntő óriási párbaj megvívására, valószínűleg az északi dombok oldalain állottak a törökök ágyúai, melyek hazánk „dizét s virágát” semmivé tették.

A mohácsi síkon robotgott keresztül vonatunk, mely bennünket Pécsre szállított. Pécs a Mecsekhegy tövében terül el, annak sötét tömeges kitérő háttere a gyönyörű látéképet nyújtó városnak. Nem csak fekvése festői szép, de maga a város is hazánk legszebb, legelegánsabb városa. Utcái szűkek ugyan, mint minden régi városnak, de épületei modernek, nagy városiak, kövezete kitérő, több utcája aszfaltozott, kereskedése sok, ezek kirakatai fényesek. Középületei, vendéglői nagyszabásúak, általában rám Pécs a lehető legkedvezőbb benyomást gyakorolta.

A város központját képező téren áll a belvárosi templom, jellemző kupolája, egy külső, mint belső alakja első tekintetre szembeütően mutatja, hogy hajdan meeset volt. Ugyanezen a téren van a városház esinos tornyával, melynek tetejét aranyozott magyar korona díszíti. Úgy alakra, mint beesre legkiválóbb Pécs díszes és büszkesége a renovált székesegyház. Impozáns alakjával, négy hatalmas tornyával kiemelkedve az épületek tömegéből, mintegy uralkodni látszik azok fölött.

Hajóját, szentélyét, kápolnait, a legkiválóbb művé-

Megyei közgyűlés.

A folyó hó 21-én megtört megyebizottsági teli közgyűlés a csekély számmal jelen volt bizottsági tagok meglehetősen élénk érdeklődése mellett folyt le.

Hámos László elnöklő főispán megnyitván a közgyűlést, meleg szavakban emlékezett meg a dr. Schopper György rozsnyói megyés püspököt ért legfelsőbb kitüntetéséről, továbbá a sokáig üresedésben volt hercegprímási méltóságnak, Vaszary Kólos pannonhalmi főapát személyével történt betöltéséről. Bornemisza László alispán indítványára a közgyűlés küldöttségileg fogja kifejezni a vármegye közönségének szerencse kívánatát dr. Schopper püspök előtt, abból az alkalomból, hogy őt ő felsége valószínű belső titkos tanácsosi rangra emelte; az új hercegprímáshoz pedig feliratot intéz.

Ezután az ellenőri állás betöltése következett. Erre az állásra, az eddigi helyettes, Pongrácz Pál volt az egyetlen pályázó, ki egyhangulag megválasztván, az esküt a közgyűlés színe előtt nyomban le is tette.

A vármegyei bizottság tagjai számának megállapítása és a bizottsági tagokat választó kerületek újja alakítása tárgyában kiküldött választmány egy terjedelmes munkálattal terjesztett a közgyűlés elé, melyben azt javasolja, hogy a f. é. január hó 1-én megejtett népszámlálás eredményéhez képest, a bizottsági tagválasztó kerületek oly módon állapíttassanak meg újból, hogy a lélekszámon kívül még a közlekedési kedvező viszonyok s a politikai beosztásból folyó összetartozás kedvezménye is érvényre jusson, e mellett azonban az se hagyassék figyelmen kívül, hogy az alakítandó választó kerület választóinak száma a kétszázat haladja, de a hatszázon túl ne lépjen.

Ez irányadó alapelv figyelembe vételével azonban — mivel a választók száma itt-ott nagyban megfogyatkozott — néhány város és nagyközség megszűnik önálló választó kerület lenni, s esakis egyes környékbéli községek hozzá csatolásával alkot egy választó kerületet újra. Ilyen városok a következők: Dobsina, — melyhez Redóvát, Felső-Sajót és Oláhpatakat; Jolsva, melyhez Süvetét és Jolsva-Tapolcát s az egész gizei körjegyzőséget; — Nagy-Röcse, melyhez a murányi körjegyzőség községeinek legnagyobb részét, Pelsőz, melyhez Kuntapolcát, Páskaházát és Rozslozsnját; végül Patnok, melyhez a bánrévei körhöz tartozó községeket kellett csatolni. Végleg megszűnt a krasznahorkai, alsó-sajói, bánrévei és abafali választókerület, melynek községei más kerületekbe olvasztattak be. Klenóc pedig önálló választó kerülettel alakított. Az állandó választmány pártolja és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Szentiványi Árpád, nem akarja a bizottságnak sok fáradsággal és alaposítással megkésztett munkálatáról azt kívánni, hogy az újból átdolgoztassék, csak kifejezi

szek által alkotott szobrok, festmények, díszítik, a templom minden része ragyog a pazarul alkalmazott aranyozástól. E mesés ragyogást a templom minden egyes részletét — ha csak a kiválóbbakat mondanám is el, nem férne egy tárcza keretébe, így kénytelen vagyok mellőzni, úgy is leírták az a király otlétekor a lapok.

Említés nélkül nem hagyhatom azonban, hogy e templom minden nagyszerűsége mellett sem gyakorolta rám azt a hatást, mit fénye, művészi részletei s hatalmas arányainál fogva tőle vártam. Okát abban találtam, hogy a hajó az oltárnak több mint a templom harmadára való előre tolása által, kiesésvé vált. A templom külső arányai után hatalmas hajót vártam, s belépve, meglep annak kiesisége. Lehet, hogy tévedek, de rám ezt a benyomást tette. Csinos a közvetlen mellette álló püspöki lak, valamint az ezzel átellenes káptalani palota is.

Igen közel, a Székesegyház alatti téren van a Látke pezsgőgyára.

A téres, üveggel fedett udvaron épen a prágai kiállításra pakoltak nagy mennyiségű pezsgőt midőn oda érkeztünk. A gyártóbudonos házi gazda nagy szíveséggel fogadott, kalauzolás mellett egy szállító gépen azonnal leszálltunk a pezsgők birodalmába. Ez több egymás felett emeltszerűleg kuzódó nagy pinceből áll, ha jól emlékszem négy ilyen pince van egymás felett. Mi a legelsőba szálltunk le. Itt hatalmas hordókba állt a bor; megkóstoltuk, jó ízű közönséges asztali bor volt, kissé csipős ízzel, mit azt hiszem attól kapott, hogy nem forrott még ki teljesen. E pince hőmérsékletét jéggel teszszékbe hűtökre hűthetik le. E bort aztán pezsgős palackozókba huzzák le, s erősen ledugaszolják, így különböző helyzetben állni hagyják.

Állás közben a bor teljesen megtisztul, a különböző hőmérséklettel bíró pincekbe pedig szénsav tartalommal szerfeltel meggazdagítják. Midőn az üledék a dugóra száll, ügyes, e célra szolgáló géppel a dugót hirtelen leveszik, a bor az üledéket magából kilöki s a kristály tisztán maradt borhoz szintén e gép segítségével egy kevés nektárszerű ugynevezett liqueurt adnak. Az üvegeket

aggódalmát a fölött, hogy az ilyen nagy területből s a központi városok lakosainak számahoz aránytalanul esportított községekkel alakított választókerületekben, könnyen jogtalanság állhat elő. Mert vagy beszállítják a környékbeli községek a szavazóikat a választó kerület székhelyére, vagy nem. Ha igen: számának fölényénél fogva a környék legyőzi a várost s így a városok érdeke nem érvényesülhet; ha pedig a székhelytől távol fekvő községek tartózkodnak a választástól: akkor meg pusztán csak a városok jutnak hegemoniára, ami ismét nem igazságos. Kisebbségi területen fekvő választási körök alakítását szeretne volna tehát, ahol nemcsak az egyik résznek, hanem az egész kerületnek akarata nyilvánulhasson.

Hevessy Bertalan, Mária Gyula, Ragályi Géza és Kuna Aurél hozzá szólásaik után **Bornemisza László** alispán fejt ki azokat a nehézségeket, melyekkel a bizottságnak megküzdnie kellett s melynek dacára, szerinte, a munkát oly kedvező és minden érdeket kielégítő, s emellett (ami fontos), a törvény betűjének és szellemének egyiránt annyira megfelelő egészet képez, hogy nyugodtan ajánlhatja változatlan elfogadásra.

A közgyűlés eszéki módosítással az alispán felszólalása értelmében a javaslatot egész terjedelmében elfogadja.

Két belügyminiszeri rendelet felolvasása került ezután sorrendre.

Az egyik arról szól, hogy a vármegye 1892-ik évi költségvetésében a múlt évtől elütőleg magasabb összegben előirányzott kiadási tételeket a miniszter egyszerűen jóvá nem hagyja, s a rendszeresített kiadást új aljegyzői állásra és a főispáni huzár fizetésére az államkincstárból pénzt nem engedélyez.

A közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul ezt az elutasítást, melyben azonban megnyugodni nem tud s az állandó választmány javaslatához képest a miniszterhez újabb felterjesztést intéz; egyszerűen pedig megbizta a vármegyei alispánt, hogy 30 frt havi fizetéssel a fogalmi szakhöz ideiglenesen egy közigazgatási gyakorlatot alkalmazzon, mivel a teendők elvégzésére a jelenlegi személyzet nem elegendő; állandó jegyzői állást pedig a vármegyének nincs módjában rendszeresítenie.

A másik belügyminiszeri rendelet a már-már tengeri kigyóvá megnövekedett feksendő-ügyben azt a kérdést intézi a vármegyéhez: adja okát annak, hogy miért mellőzte a vármegye a **Tarnóczy Gusztáv** feksendő gyáros olesóbb ajánlatát a másik vállalkozó előnyére?

Ez a rendelet csak még inkább irritálta az előbbi rendelet elutasító magatartása miatt amugy is izgatott kedélyeket, melyekből itt már egész kis felháborodás keveredett a miniszteri leirat körül.

Lukács jegyző olvassa az állandó választmány választmányi javaslatát, melyben megindokoltatik az, hogy a **Tarnóczy G. látszólag** előnyösebb ajánlatát azért nem fogadta el a vármegye, mert az ő általa szállítani vállalt tűzi feksendő, használhatóság tekintetében, szakértői vélemény szerint messzi elmaradnak a másik vállalkozó mögött. Egyben a vármegye kéri a minisztert, hogy erősítse meg a **Seltenhoffer** és fiaik czéggel kötött szerződést stb. stb.

Szentiványi Árpád már nem meglepetéssel, de valóságos mebotránkozva hall itt egymástól két oly rendeletet, amelyet meggyőződése szerint Hevesvármegyéhez bizonyára nem intézne a miniszter. Mentül szelidőbbek, alázatosabbak vagyunk mink a magunk felterjesztéseinkben: onnan felülről annál ridegebben, annál visszautasítóbban bíznak el velünk. Ez az eljárás Gömörvármegye bizottsági tagjainak arukba kergeti a vért. Szólok a választmányi javaslatot nagyon alázatosnak tartja, aminek most már helye nincs. Erélyesebb hangon felterjesztést kíván, a mely méltó legyen Gömör vármegye önértetéhez s melyben kifejezve legyen még az is, hogy mielőtt intézkednénk a dolgaikban a miniszteriumnál, legalább olvassák is el felterjesztésünket; mert hiszen arra, a mit a miniszter most hat hónap mulva kérdez, megfelleltünk már hat hónappal ezelőtt, ez ügyben készült első felterjesztésünkben. — Ha, aki ezt a mostani leiratot szerkesztette, amaz első felterjesztésünket elolvasta volna, semmi esetre sem intéz hozzánk ilyen mebotránkozató leiratot.

Kubinyi Géza hozzájárul ugyan az előtte szóló megyebizottsági tag méltó indignációjához, és az ügyre nézve ő is károsnak, időszerűtlennek tartja a miniszter

jól ledugaszolják, állni hagyják több hónapon, sőt több éven keresztül s kész a kitűnő pezsgő. A liquer mit hozzáadnak a legtisztább nádcukorból, finom cognauból és kitűnő óborból készül. Ha akár az egyik, akár a másik hibás, e hibát a pezsgőn tízzeresen lehet érezni, így annak tiszta kezelése magának a pezsgő készítőnek van kizáróan érdekében. Megkóstoltuk a pezsgőt készülés különböző stadiumaiban, legkevésbé kellemes és élvezhető, midőn a liqueurt bele öntik, legkitűnőbb természetesen a kész pezsgő. A kezelés általában kiváló gondossággal s igen nagy tisztasággal eszközöltetik. Ő Felsője is meglátogatta a pezsgőgyárat s elrendelte, hogy a királyi udvarnál állandóan legyen Litke-féle pezsgő is.

Pécsnek leghatalmasabb, legvirágzóbb gyára különben a Zsolnay-féle majolika gyár, nagy telep ez a város felső végén; maga egy kis városka. Berendezése mintaszerű. A közönséges teglától s esővektől a fejedelmek terméit díszítő műrekekig mindent készít. Fél napig tartott, míg a gyárba körülvezettek, s míg azt főbb vonásaiban bemutatták, igaz ugyan, hogy a raktárban lévő egyes gyönyörű példányok társaim némelyikének a figyelmét sokáig köve tartották.

Azon szíves és előzékeny fogadtatás után, melyben a pécsiek részestettek, nehéz volt e kedves várostól két napi ott mulatás után megvallani, dacára, hogy a köszönbányák megszemlélésével csábítottak. Győzött a családi tüzhely, haza felé indultunk. Még egy élvezetes napot töltöttünk a hajón társaimmal együtt, kikkel igen kedélyesen 18 napot töltöttem el, míg hajónk Budapesten kikötött. A legmelegebben kell megemlékezni e helyt is **Habóthly Sándor** tanár és fővárosi képviselő, ki kirándulásunk megteremtője, vezetője volt, kinek osztályrészül e kirándulásból inkább a munka jutott, melytől minket megmentett, mint az élvezet és kényelem, melyben bennünket szíves utánjárása és fáradozásai folytán részesített. — Ezzel befejeztem kirándulásomat főbb vonásaiban ismertető karezólataimat.

Per jessy László.

mostani leiratát, melynek genezisének nem is tudja másra visszavinni, mint arra, hogy **Tarnóczy** a feksendőgyároság mellett még országgyűlési képviselő is s így a dolgot odafőn valószínűleg kijárta magának. — mindazonáltal a miniszterhez teendő felterjesztés szövegéül az állandó választmány javaslatát fogadja el, mert az opportunusabb.

Hámos László főispán ugyancsak az állandó választmány javaslatát pártolja, s a kormány eljárását védelmébe vévén, kéri a bizottsági tagokat, hogy felszólalásaikban lehetőleg tárgyalások iparkodjanak maradni.

Hevessy Bertalan ellenben szintén erélyesebb hangon feliratot kíván, annál is inkább, mert itt nemcsak a feksendő beszerzésének ügye vár sürgős elintézésre, hanem ezzel kapcsolatban a vármegye megsértett becsülete is elégtételt követel. Szólok abban az erős meggyőződésben van, hogy ha a vármegye érdekében kiküldött ügybuzgó férfiak eljárásai minden megtorlás nélkül oly méltatlan megtámadásokban részesülnek mint aminőben részesültek a feksendő megválasztására kiküldött bizottság tagjai: akkor maholnap odajutunk, hogy a vármegye érdekében megbízott egyetlen megyebizottsági tag se fogja vállalni, aki csak önértetére s közéleti működésének önzetlenségére, tisztaságára szeret adni valamit. Gömörvármegye mindenha sokat adott a tisztességre, de ha méltatlanul és megtorlatlanul a saját tisztességét érzi megsértve: akkor ne várjon a megyebizottsági tagoktól közügy iránt való lelkesedést, ügybuzgóságot soha többé senki se.

Bornemisza László alispán közvetítő indítványt tesz s ennek során olyan felterjesztéshez ad eszmét, melyben a vármegye méltóságának önértete is kifejezésre jusson ugyan, de mindenestre oly hangon és modorban, mely a hivatalos érintkezésnek megfelel. Felsorolhatni óhajta e végből ismételtlen mindazokat az okokat, melyek a **Seltenhoffer** czég ajánlatának elfogadására bírták a vármegyét, s különösen azt, hogy a **Tarnóczy Gusztáv** ajánlata csak látszólag előnyösebb, (ami magyarázat annyit tesz, hogy amit **Tarnóczy** olesóbban ad: az silányabb is), és azt, hogy a **Seltenhoffer** czéggel kötött szállítási szerződésnek a községek közül nemcsak hogy egyetlenegy is ellent nem mondott, de sőt azt magára nézve mindegyik község határozottan előnyösnek tartván, annak megköltéséhez mindegyik egyhangulag hozzá is járult. Kifejezőnek tartja továbbá szöveg a felterjesztésben azt is, hogy mindaddig, míg ez a hosszú idő óta vajdudó ügy végleges elintézték nem nyer, a községek tűzi feksendővel elláthatók nem lesznek s így egy kormányrendelet végrehajtása épen magának a kormányknak késedelmes eljárása által gátoltatik. Felkérőnek tartja végül a minisztert arra, hogy hat hónap előtt felterjesztett panaszunkat intézze el s vármegyénk méltatlanul megsértett méltóságának adjon megfelelő elégtételt.

Ez általános helyesléssel kísért felszólalás után a közgyűlés kimondja, hogy a miniszterhez intézendő felterjesztés az alispán beszédének szellemében szövegezendő.

Ezután a kis vihar után csakhamar — kisértött a nap. Ujra egy miniszteri leirat került t. i. felolvasásra, csak-hogy most a közlekedésügyi miniszteré. Ebben az van mondva, hogy az építendő **Murány-völgyi** vasut vonalának közigazgatási bejárása jövő év január hó 7. napjára elrendeltetett s arra kormánybiztosul a miniszter **Lakatos Aladár** min. titkárát nevezte ki.

A közgyűlés eljenzéssel fogadta a leiratot s a főispán az ünnepélyes bejáráshoz nyomban több megyebizottsági tagot nevezett ki vármegyénk részéről közigazgatási biztosul.

A bizottsághoz, melyet az alispán fog vezetni a tornallyai, rozsnói és nagyrőcei járásbeli főszolgabírák, ugyszintén a nagyrőcei és jolsvai polgármesterek is beosztattak.

Kubinyi Géza siet megragadni az alkalmat, hogy kijelentse, mikép az a kormány, melynek késedelmes eljárása ellen való visszatetszésének az imént e teremben (elismeri: nem is épen méltatlanul) egyik-másik bizottsági tag kissé élesebb hangon adott kifejezést, az a kormány hálát, felismerést és köszönetet is érdemel a vármegyétől, most épen ellenkezőleg, gyors eljárása miatt. Mert örömmel jelentheti, hogy e vasut ügyében beadott kérvény, a beadástól számított 3 óra alatt már kedvező elintézték nyert a miniszteriumnál, a mi bizony pártatlan gyorsaság és hálára kötelez.

Szentiványi Árpád egy közbeszólására megjegyzi szöveg, hogy felszólalásával nem akar bizalmi határozatot provokálni, csak egyszerűen konstataálja, hogy ha vád érheti a kormányt bizonyos késedelemért; megilleti az elismerés is a vármegye iránt tanúsított kedvező magatartásáért.

A közgyűlés helyesléssel fogadta ezt a kis enunziációt.

Még miután a kilépett megyebizottsági tagok — **Szentiványi Árpád**, **Fáy Barnabás**, **Ragályi Ferencz**, **Hevessy Bertalan** és **Szentmiklóssy István** — újból megválasztattak, több apró ügy elintézése után elnökölő főispán a közgyűlést az napra beárta s annak folytatásakép másnap tartott ülésben néhány ügyészi és bizottsági meg szolgabírói jelentést intéztek el a jelenvolt eszéki számú megyebizottsági tagok.

Közművelődési egyesületi közgyűlés.

A gömörvármegyei magyar közművelődési egyesület hétfőn, folyó hó 21-én, a megyei közgyűlés napján tartotta évi közgyűlését a megyeháza termében. A nagy hideg okolta talán azért, hogy az az eddigi közgyűlésekhez képest kevesen jelentek meg ezen nemcsak nagy missióval bíró, de fokozatos sikerrel is működő egyesület beszámolóján. Ott látnak az egyesület tisztái-karján kívül **Hámos László**, **Bornemisza László**, **Fáy Gyula**, **Sárközy Gyula**, **Szakall Vince**, **Török József**, **Hámos Aladár**, **Molnár József**, **Szabó György**, **Szontagh Béla**, **Süteő István**, **Hamaliár Károly**, **Stefanesok Károly**, **Fábry János**, **Prékopa Károly**, **Török Gyula**, **Putnok Mór**, **Bányai Ferencz**, **Kármán Ernő** tagokat.

Török Bálint elnök következő mély hatást tett, lelkes beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Tisztelt Közgyűlés!

Hazafiúi örömmel üdvözlöm önöket, mint egyesületünk ügybuzgó tagjait s kérem egyidejűleg, hogy az előterjesztendő ügyek tárgyalásánál közreműködésükkel támogatni szíveskedjenek.

Egy évi munkásságunk eredményét tárjuk önök elébe ez uttal is, hogy kellő tájékozást nyerhessenek arról, hogy az egyesület intéző körei megfeleltek-e egyesületünk magasztos feladatainak, így ha hiányok s fogyatkozások észlelhetnének, úgy becses tanácsuk s irányító határozatukkal helyes irányban terelni méltóztatnának.

Az egyesület öt éves ciklusát befejezte s ezzel a kezdet nehézségein átesett. — ebből kifolyólag azon fontos kérdés merül fel, hogy a Gömörvármegyei közművelődési egyesület feltalálja-e a megye keretén belül a céljainak megfelelő szellemi és anyagi erőforrásokat? Fontos kérdésnek jellem ezt azért is, mert az utóbbi időben ország-szerte azon nézet merült fel, hogy a hazában keletkezett közművelődési egyesületek részben vagy egészen központosítottassanak, s e tekintetben lesz szerencsém két rendbeli megkeresést terjeszteni önök elébe: az országos iskola egyesület megkeresését egy országos egyesülésre, s a felső magyarországi egyesület megkeresését, melyben felkérjük, hogy az ő körükbe, illetőleg egyesületükbe olvadjunk be. Ezen megkeresésekre nézve önök lesznek hivatva érdemileg határozni.

En, tisztelt Közgyűlés, mindég azon meggyőződésben voltam s ma is abban vagyok, hogy ha Gömörvármegye értelmisége hazafiúi lelkesedéssel karolja fel ügyünket, egyesületünk kitűzött célját a siker reményével érheti el. — De Uraim! midőn egyrészt lélekemmel példáját látjuk a hazafiságnak, áldozatkészségnek, másrészt szomoruan kell kijelentünk, hogy Gömörvármegye értelmiségének egy tekintélyes része s tagjai még ez idő szerint is távolléttükkel tündökölnek s többen vannak, kik elvállalt kötelezettségüknek sem hajlandók eleget tenni. Ismerek — Uraim! — embereket én is, kiknek minden harmadik szavuk a haza függetlensége, de arra a célra, melylyel hazánk függetlenségét leginkább elérhetnők, arra a célra, mely nemzetiségünk gyarapodását tüzte ki feladataul, arra a célra eddigelő egy garassal sem adóztak; de anélkül, hogy nevetek érintenék, utalom önöket egyszerűen egyesületünk alapító és rendes tagjainak névsorára, hasonlítsák össze megynék viriliseinek névsorával, s a következtetéseket sorolják le.

Társadalmi utra terelt nagyobb szabású czélok kivitelének eredménye lelkesülés s áldozatkészség mellett érhető el, egyesületünk tevékenysége is a nagyközönség áldozatkészségéből meritheti erejét.

De midőn áldozatot kérünk, elbírálás tárgyát kell hogy képezze az is, hogy az egyesület tevékenységével elért eredmények értéke megfelel-e a nagyközönség részéről tanúsított áldozatok értékének, s az egyesület évi kiadásait helyes irányban használta-e fel?

Egy tiszta s egészséges nemzeti közszellem ébredésének általában magyarsodásunk s nemzetiségünk gyarapodásának sulypontját én a jól felszerelt kisedővödékhöz látom; ha figyelembe vesszük, hogy a gyermek csaknem az anyatejtől vezetjük az ovodába, a hivatását értő s a cél iránt melegen érdeklődő óvónő a gyermek fejlődésének első korszakában ismerteti vele nyelvünket, a fejlődés első korszakában esepetgeti a gyermek szívébe a hazaszeretetet, s nemzetiségünk iránt táplált meleg rokonszenvet. Nagy sulyt fektetek ugyan a népiskolákra is, különösen ott, hol a tanítót nemcsak kötelességérzet, hanem hazafiúi szellem is lelkesíti, de ezélunk kivitelének egyik alapfeltétele mégis a kisedővöde.

Az utóbbi időben a kisedővöde ügye törvény által szabályoztatott, ámde a törvénynek eme rendelkezéseit megynék területén csak kis részben, legkivált pedig a nyári menházak létesítésével érvényesíthetjük, a kisedővöde létesítése s fenntartása jövőre is a közművelődési egyesület feladata lesz.

Mennyiben pedig megynék felvidékein keletkezett kisedővödekhöz legnagyobb részben saját alkotásaink, azokat jövőre is gondolni s fenntartani nemcsak erkölcsi s hazafiúi kötelességünk, hanem legfőbb feladatunknak kell tartanunk azért is, mert ezen általunk fenntartott ovodákban négy-öt száz idegen ajku gyermek nyer évenként oktatást. Ez, tisztelt Közgyűlés, magában véve is oly eredmény, a melyet adott viszonyaink mellett kisebbitetni vagy épen ósárolni teljességgel nem lehet.

Azért azon nézetemnek kívánok kifejezést adni, hogy az egyesület haladjon tovább is azon az uton, melyet magának eleitől fogva kijelölt — mi pedig, Uraim, kik ez eszmének mindég hívei valánk, kik az egyesület bölcsőjét ringattuk, emelkedjünk fel a hazafiúi lelkesedés magasztalára, s kövessünk el mindent, hogy egyesületünk részére pártfogókat és jóakarókat nyerhessünk, hogy ez által egyesületünk szellemileg és anyagilag gyarapodva, ezélunk kivitelére alkalmassá tevéssük, — és ha törekvésünk célja csak részben is sikerül, akkor megnyugvást találhatunk mindannyian azon öntudatban, hogy hazafiúi kötelességünknek híven teljesítettük.

Az évi működésről szóló titkári jelentést más helyen közöljük. Ennek kapcsán köszönetét fejezte ki a közgyűlés a Rimamurány-salgó-tarjani vasmű-egyesület, Borbély Lajos, Hámos László alapító tagoknak alapítványaik gyarapítása s illetve új alapítványok tételéért, nemkülönb az egyesületi pénztárba befolyt adományokért.

A számvizsgáló bizottság jelentéséből kitűnő, hogy az egyesület a vizsgálat alkalmával, nem számítva az év végén esedékes kamatokat, 11753 frt 71 kr. vagyonnal bír.

A költségvetés 2290 frt bevétel és ugyanannyi kiadással állapított meg. Uj óvodák Szirken és Turesokon, nyári kisedővöde Hosszuszon állittatik.

A felvidéki közművelődési egyesület azon felhívására, hogy egyesületünk abba olvadjon bele s mint megyei választmány működjék ezental, egyhangulag határozatba ment: hogy egyesületünk önállóságát fel nem adozza s folytatólag az országos iskola-egyesület is értesítettik, hogy a közművelődési egyesületek tervezett szövetségébe is csak az esetben hajlandó egyesületünk belépni, ha ezen belépés eddigi függetlensége feladásával nem fog járni, eddigi lekötött jövedelmét ezental is alkotásaira fordíthatja s ezen szövetség nem költséggel lesz egybekötve, hanem egyesületünk anyagi erejének fokozását fogja biztosítani.

A vidéki körök jelentéseiből kitűnt, hogy a legtöbb kör külön egyesületnek képzei magát, a tagdíjakat saját céljaira visszatartja, sőt még alapítványokat is kezel szabály ellenére, a legtöbb pedig a központi pénztár segélyét igénybe óhajta venni anélkül, hogy azt támogatná.

Mivel az erők ily szétforgácsolása mellett az egyesület új nagyobb alkotásokba nem mehetne bele, a körök működésének s hatáskörének pontos körülírására egy 3

tagu bizottság küldetett ki: Hevessy Bertalan, Groó Vilmos és Lörinczy György tagokból.

A jeles sikerrel működő egyesület megérdemli az általános támogatást s azért mi is a legmelegebben ajánljuk olvasóink szíves támogatására.

Titkári jelentés

a gömörmezei magyar közművelődési egyesület 1891. évi működéséről.

Befejtés.

Együletünk belterjes működése ez évben óvodáink fentartása, fejlesztése mellett a kisedodovai intézmény terjesztésére, megkedveltetésére, iskoláink hiányos felszerelésének pótlására, s főleg magyar tan- és olvasókönyvekkel való ellátására terjedt ki. Az óvodai és gyermekmenhely-intézményt egyébiránt a folyó évi XV. t. ezikk országossá teszi, midőn a 15000 forintnyi állami adót fizető községeket kisedodova, a 100000 forintot fizetőket állandó gyermekmenhely, az ennél kisebbeket pedig legalább nyári gyermekmenhelyek felállítására és fentartására kötelezi.

Az óvodákat illetőleg megyénk már eleget tett a törvény kívánalmainak, a mennyiben a törvény értelmében arra kötelezhető minden községünk részint a maga erejéből, részint pedig együletünk támogatása mellett ilyeneket már jóval a törvény keletkezése előtt szervezték, ezen óvodák pedig az illető városok, községek és illetve közművelődési egyesületünk áldozatkész támogatása mellett sikerrel működnek.

Állandó gyermekmenhely szervezésére is a törvény értelmében csak Tiszolcz, Klenócz és Kokova lesznek kötelezve. Tiszolczon, hol egyesületünk egy magán-óvodát három éven át támogatott, ezen intézmény szükségességéről a lakosság annyira át van hatva, hogy Böhm József alapító tagunk egy magyar óvodára már évekket megelőző 5000 forintnyi alapítványt tett, az evang. egyházközség tagjai pedig ettől külön szintén óvodai alapítókat gyűjtöttek. Klenóczon és Kokován a szükséges helyiség hiánya hátráltatja még ezen hiányt pótló intézmény létesítését.

Nyári gyermekmenhely felállítására kötelezve lévén a többi község, ezen a téren akadt még a törvény szempontjából is elég teendő, bár nem tagadható, hogy egyesületünk hat évi működése alatt sikerült ezen eszmét annyira népszerűsíteni, hogy ez évben is 21 község ugyancsak kizárólag saját erejéből létesített ilyen. Ezen szám emelkedését a megfelelő ápolónők hiánya, nem kis részben a gyenge díjazás is akadályozza.

Egyesületünk ezen évben öt óvodát tartott fenn, ugymint Nagy-Röczén, Helyán, Ratkón, Veszveresen, F.-Zsaluzsányban és támogatta az oszgyáni és paesai gyermekmenhelyeket. Az öt óvodát látogatta 181 fiú és 161 leány, összesen 342 gyermek, a két gyermekmenhelyet is beleértve 470 kised, kik nemesak kellő felügyelet és gondozásban részesültek, hanem a nagyröcei és ratkói képesített óvónők vezetése alatt álló óvodákban a Fröbel-féle rendszer szerinti kiképzetésben is nyertek oktatást, s valamennyi óvodában a magyar beszéd- és énekben oly gyakorlottságra tettek szert, hogy az óvodát követő elemi iskolában már magyarul is oktathatták.

A szírki és turesoki tervbe vett kisedodovák iránti előmunkálatok Turesokon az alkalmas helyiség hiánya, mindkét helyen pedig a népek ezen intézmény iránt tanúsított s egyelőre le nem küzdhető ellenszenv miatt eddigelé nem voltak befejezhetők.

Egyesületünknek az óvodai intézmény terjesztése és népszerűsítése ügyében kifejtett működését megvilágítja különben, ha megyénk mai óvodái számát egybevonjuk azon óvodák számával, melyek egyesületünk keletkezése előtt már léteztek. 1883-ban volt ugyanis megyénkben 7 óvoda 475 kiseddel, míg most van 16 óvoda, 21 nyári gyermekmenhely, melyekben 2041 gyermek hazafias irányú gondozás és nevelésben részesült. Fentartásukra fordított az évben 8986 frt, mely összeghez egyesületünk 1149 frttal járult.

A nagyröcei óvodát látogató kisedek felszerelésére Mihalik Dezsőné urnó elnöklété mellett alakult női választmány jótékony tevékenységét a folyó évben is folytatta s 129 frt 70 kr. tőkéjével a gyermekek segélyezésére 50 frtot fordított.

Ugyaníly választmány alakult a ratkói óvodát látogató kisedek felszerelésére. Elnöke Szentiványi Árpádné urnó, alelnöke Fischer Károlyné és Hörk Istvánné, igazgatója: ifj. Danis Mártonné urnók.

Iskoláink sikeres működése nem kis mérvben a ezélszerű felszereléstől függ, a már teljesen megmagyarosodott turesoki iskolának, melynek számára bányászokból álló iskolafentartó hitközség a szűk tantermet nagyobb költséggel bővítette, a hiányzó felszerelés és taneszközök beszerzésére 60 forintnyi segélyt adtak a keleméri ref. iskolának ugyan-e célra 15 frtot egyleti igazgatónk útján. A tanulók számára szükséges magyar olvasó és gyakorlókönyvekkel 20 frt értékben láttuk el a murányhuttai, a paesai, pohorellai kath. és az egyházilag Oszgyánhoz tartozó kereszturi ev. iskolákat, míg a esetneki kör ugyan e célra 11 frtot, egyes iskoláknak a hiányzó térképpel való felszerelésére 27 forintot, a garami kör pedig a helyai iskolának a magyar nyelv sikeres tanításánál nélkülözhetetlen szemléltető képekkel való ellátására 17 frt 35 krt fordítottak. E zimen összesen 160 frt 35 krt, vagyis az előirányzott összegnél 60 frt 35 krt többet adunk ki.

A népek hazafias irányú olvasmányokkal való ellátására ez évben is fordítottunk gondot. E tekintetben elől jár a garami kör, mely a „Slovenske Noviny“, „Vlasť a Svet“ és a „Domovy Kalendár“ terjesztésére ez évben 76 forintot fordított s a melynek az által sikerült a pánszláv irányú lapokat és naptárakat területéről teljesen kiszorítani. A helyi körülményekhez képest hasonló működést fejtettek ki a nyustyai és esetneki körök, midőn körükben az ismeretterjesztő magyar néplapok járatását együttvéve 40 frttal anyagilag is támogatják s ezen irányban jövőre is működni kívánnak.

A múlt évi közgyűlés által megállapított költségvetés keretében igyekeztünk a népkönyvtárak hasznos intézményét is terjeszteni különösen megyénk déli részén, a mely egyesületünkkel még nem forrott össze. Mivel azonban egy-egy népkönyvtár felállításához az érdekelt község anyagi hozzájárulását is kötik ki felelésben, eddig csak Jánosi község hozott meg egy 100 frt értékű népkönyvtárt, melyre az 5 év alatt fizetendő s ránk eső 50 forintnak első részletét kiadtuk. Ez iránt folyunk

a tárgyalások Hosszuszó, Abafalva, Oszgyán, Perjese községekkel.

Gróf Széchenyi István nagy hazánkfia születési napjának 100 éves fordulóján a helyai iskolában tartott ünnepélyen a garami kör képviseltette magát és buzdítással a magyar nyelvben legjobban haladást tett tanulók között 6 db ezüst forintot osztott ki.

Ezzel beszámoltunk egyesületünk egy évi működéséről, a mely a felmerülő szükséghez képest még mindig szűkre szabott anyagi erőnk mellett nem engedte új és nagyobb alkotások megindítását. Csak porszemek ezek a magyar kultúra nagy épületéhez. De ha közülünk sokan, mindnyájan ahhoz egy-egy porszemmel, egy-egy tégladarabbal járunk, ezen épület előbb utóbb felépül, ennek hazafias lelkesedést áradó melege egygyé forrasztja majd megyénk különböző ajku népességét s falairól viszapattan a fagyos éjszaka jéghidege, mert

„Mi kell egyéb, mint a jók összesege.

S a vész hatalma rajtunk megtörik.“

Közönség köréből*)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Teljes tisztelettel kérjük, szíveskedjék becses lapjában helyt adni jelen soraimnak.

A kokovai izraelita hitközségnek tanítója nem lévén, régi idők óta gyermekeit a helybeli hitfelekezeti iskolák valamelyikébe járatták, bár sok oly leánygyülekezet van hazánkban, mely sem lélekszámra, sem vagyonra nézve nem vetekedhetik a kokovai izr. hitközséggel s mégis iskolát tart fenn s tanítót javadalmaz. Daczára ennek, a kokovai mindkét felekezet szívesen fogadta be izraelita hontársaink gyermekeit, ezáltal is édes magyar hazánk szent ügyének akarván szolgálatot tenni. Ez évben, gondolom, — Niregyházáról hozottak fel egy „böher“-t gyermekek mellé tanítónak. Megtudván ezt a községi előljáróság, szigorú lépéseket tett az iránt, hogy az illető hiteles okmányokkal bizonyítsa be, hogy tanító hivatal viselésre képesített, s hogy mint rendes tanító az izr. hitközség által meghívva biztos évi fizetés mellett működni akar, ellenesben működése, mint zugiskola tanítóé beszűntetettik. Ekkor az izraeliták figyelméiket a helybeli ágost. hitv. ev. fiúiskolába iratták be, azon kívánsággal, hogy gyermekeik csak pénteken járnak iskolába, a hét többi napjain tanítójuk tanítja majd őket. Ezen törvényt kijátszani akaró kívánságuk nem teljesülvén, a gyermekek kimaradtak iskoláinkból. Eközben a járás főszolgabírája vizsgálván a községet, ezen kezdő zugiskolára is fordította figyelmét s szigorúan meghagyta a község előljáróságának, hogy azt törvényrendelte módon és uton ellenőrizze. Ekkor az összes izr. figyelmek iskolánkba jöttek s csak azt kívánták, hogy vallástani órákra haza bocsáttassanak. Jogos kívánságuk teljesült, a mennyiben hetenként négy órát kaptak vallástani tantárgyak tanítására.

A községi előljáróság azonban azután is benézett iskolájukba s benézett a gyermekek tankönyveibe is, vajjon csakugyan csak is a vallástani tantárgyak tanításával foglalkoznak-e böcherük vezetése alatt. Ezt sértésnek vették s a tanfelügyelő urnál panaszt emeltek, mely panaszlevélben a községi előljáróság egyik tagját nem a leghizelgőbb epithetonokkal illették, s a községbeli hitfelekezeti iskoláról is, — csupa háládatosságból — megemlékeztek mint olyanokról, melyek mint primitívek, az ő gyermekeiknek meg nem adhatják azt a műveltséget, melyre szükségük van s melyet, az ő bocherük vezetése alatt szerezhetnek.

Midőn ezen rólunk való megemlékezésünket méltó megütközéssel fogadjuk, teljes tisztelettel is abban foglalt bírálatot visszautasítjuk, hivatkozván iskoláink megbírálásánál hivatottabb fórumokra, mint a kokovai hitközség két panaszt tevő tagjai. Ne higgye a panasz két aláírója, hogy iskoláink is zugiskolák, melyekről a négy falon kívül senki sem bír tudomással, hogy mi történik bennük. Vizsgálunk nyilvánosak, felügyel ránk az esperesség, püspökség s az egész egyetemesség egyház, de maga az egyház is éber szemmel kíséri működésüket, áldoz felvirágoztatásukra s szíve melegével ápolja ezen drága kincsünket, melyeket atyáink nagy áldozatok árán állapítottak, szerezték s örökség képen reánk hagytak.

Egy következménye lehet az ily merész s háládatlan lelkületű tanuskodó magukviseletének s ez az: hogy jövőre iskoláink ajtáját primitív módon elzárjuk gyermekeik elől s akkor ám tessék nem primitív iskolában, de nem is oly primitív költségekkel mint most, gyermekeiket iskoláztatni.

Hazafias üdvözléssel maradtunk

Kokován, 1891. december 17-én.

Banczik Sámuel,

ágost. hitv. ev. lelkész
s iskolaszéki elnök

Bukovina Antal,

kokovai r. kath. plébános
s iskolaszéki elnök.

*) E rovat alatt közlötték a felelősség a beküldött terhel.

Helybeli hírek.

Az árvák karácsonyfája. Az áldásosan működő helybeli nőegylet ez évben is állított karácsonyfáit árváinak, még pedig a kisedodova helyiségében f. hó 20-án d. u. 5 órakor. Halomszámra feküdt egy hosszú asztalon a névre szólva külön-külön összeomagozott ajándék: ruha, czipó, kalács, gyümölcs s ezeken kívül összegyűlt mintegy 100 frt. A csillogó karácsonyfá, mint a jótékony-ság oltára előtt Glaufl Pál ev. főesperes mondott szívreható alkalmi beszédet és imát, méltatva a jószívek áldozatát, a kik karácsonyt készítenek azoknak, kiknek egyébként nem volna ilyen karácsonyuk; a kik az emberbaráti szeretet melegét árasztják azokra, kiknek karácsonyuk nélkül igen hideg volna; — a kik az öröm lángját gyújtják fel azok előtt, kiknek a karácsony különben öröm nélkül, sötét maradna. — Erre következett az ajándékok kiosztása, mit Bornemisza Lászlóné és Kern Adolfné urnók teljesítették s a mit egyik árva versben megköszönt.

Esküvő. Szombaton vezette oltárhoz Kiss Ernő pápai ref. főgimnáziumi tanár Szűgyi Erzsébet kisasszonyt özv. Szűgyi Györgyné kedves leányát a ref. templomban; az ifjú pár esküvő után Pápára utazott. Tartós boldogságot kívánunk

Parterrekezelés. A februárban megejtendő képv. választásokra nálunk is megkezdődtek a készülődések. Nagy mozgalom azonban előreláthatólag nem igen lesz. Jelölt van elég — a szűkebb társaságokban, de a tettek

mezején komolyabb összemérkőzések alig fognak történni. Kedden délelőtt városunkban szűkebb körű értekezlet volt egyik legtekintélyesebb megyei virilis felhívása folytán, miből csak annyi szivárgott ki, hogy a megbeszélés tárgyát a képv. választások képezték, de hogy minő zászlót fognak kibontani s kinek írják rá a nevét, még eddig nem jutott a vál. közönség tudomására.

Meghívó felolvasásra. A rimaszombati polgári olvasókör elnöksége a héten következő tartalmu meghívókat küldözött szét: „Választmányunk szerencsés volt Nagy-ságos Dr. Bernát István miniszteri titkár urat egy közérdekű felolvasás tartására megnyerni. Ezen felolvasás folyó év és hó 27-én d. u. 3 órakor tartatik meg az egylet helyiségében, melyre van szerencsém a t. nagy közönséget tisztelettel meghívni. Rimaszombat, 1891. december hó 20-án. A rimaszombati polgári olvasókör nevében: Rábely Miklós, elnök.“

Újvíi udvölet megváltása. A rimaszombati nőegylet és a gömörmezei magyar közművelődési egyesület rimaszombati körének elnökségei most is bocsátottak ki leveket, melyek segélyével, valami esekély összeg árán, az újvíi gratulációkkal járó kellemetlenségek megváltottak. Ajánljuk az izeket mindazoknak a figyelmébe, akik egy állandó felszeg szokásnak alkalmatlan nyügétől könnyű szerrel megszabadulni, s egyuttal jótékony-ságot is gyakorolni akarnak.

Közvacsora. A gömörmezei magyar közművelődési egyesület céljaira ifjuságunk január első felében közvacsora rendezését tervezi, melyet vig tánc fog követni. Társadalmi életünk felpeszndülése s a kitűzött cél tekintetéből is bizonyára általános lesz a részvétel.

Karácsonyi szünet. A helybeli főgimnázium tanulói e hó 22-én kapták meg az első időszakra szóló értesítőt. Karácsonyi ajándék gyanánt ezzel fogják meglepni a szülőket és gyámokat; ki jelessel, ki jóval, ki egy pár esikóval igyekeznek az otthonlevőkhöz, kiknek körében tizenhat álló napig fognak mesélni az iskolai élményről. Az új évharmad 1892. jan. 8-án kezdődik.

Az influenza, vagy a mint orvosi műnyelven nevezik hurutár városunkban is fellépett. A tanuló ifjuság körében számosan betegedtek meg — de szerencsére kedden beállott a karácsonyi szünet s így az idén nem igen lesz szükség arra, hogy a tanítás a szorgalom idején szüneteljen. Az intelligencia körében is fordultak elő betegségi esetek, melyek azonban még eddig mind szerencsés lefolyásúak voltak.

A bicska. E hó 19-én d. e. 11 órakor heti vásár is lévén, nagyszámu közönség gyűlt össze a ref. templom bejáratá előtt egy ép akkor esküvő ifjú pár nászmeneténél bálulására. Egy 10—12 éves eszmadia inas, ki éles bicskájával almát evett, a tolongásban oly szerencsétlenül esett el, hogy a bicska tövig hasába furódott. Harmadnapra meghalt. Mová! eszmadia inasok ne egyetek az utczán éles bicskával almát.

Vármegyei ujdonságok.

Halálozás. Kubinyi Gusztávné, a pár nap előtt elhunyt nyustyai főszolgabíró özvegye gyorsan követte férjét. E hó 19-én tüdőgyuladásban elhunyt. Temetése mely részvét mellett hétfőn d. u. volt. Testvérei a következő gyászjelentést adták ki: Az alólírott testvérek, gyermekek és unokák a maguk, valamint számos rokonok nevében mélyen szomorodott szívvel jelentik özv. Kubinyi Gusztávné szül. Komlóskeresztény Fehérvári Mária-nak folyó évi december hó 19-én d. u. 4 órakor, életének 58-ik évében rövid szenvedés után tüdőgyuladásban történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi december hó 21-én, délután 1/2 3 órakor fognak az ág. evang. egyház szertartása szerint a nyustyai sírkertben örök nyugalomra tetetni. Áldás és béke lengjen porrai felett! Fehérvári János, Fehérvári Zsuzsa férjzett özv. Matulay Józsefné, Fehérvári Judit férjzett Gálóczy Antalné mint testvérek. — Kubinyi Klára és férje Schmidt Agoston, Kubinyi Ilon és férje Szmik Gábor, Kubinyi Ferenc és neje Komoróczy Lenke mint gyermekei. — Schmidt Anna és férje Somogyi Lajos, Schmidt Mariska, Schmidt Margit, Szmik Margit, Szmik Gizella, Szmik Zoltán, Szmik László, Szmik Miklós, Kubinyi Géza, Kubinyi Lenke mint unokák.

Gőzerővel. A tanítói nyugdíjtörvényt még csak a képviselő ház fogadta el s a közoktatási miniszter már is intézkedéseket tett annak gyors végrehajtására. A kir. tanfelügyelő ugyanis a miniszter rendeletére most küldi szét a gyűjtőleveket, melyeken az iskoláknál és óvodáknál alkalmazott tanítók, óvók száma, azok fizetése, a nyugdíjba beszámítandó illetmények pontos elkülönítése mellett, az iskolaszékek és felügyelő bizottságok által ki lesz mutatva. A mennyire megörülnek tanítóink ezen gyors végrehajtásnak, ép oly alkalmatlan időben küldetnek szét az izek. Az ily munkánál feltétlenül megkívánt lelkiismeretes pontosságot most, midőn az iskolaszéki elnökök s a tanítók is nagy mérvben el vannak foglalva, alig lehet várni.

Megugrott völégény. Egy vármegyébeli nagyobb községben történt a múlt hónapban, hogy Hartmann (Heksele) Elek örök hűséget esküdött egy odaváló kereskedő leányának és 1500 frtból, meg néhány száz forint értékű ékszerből álló hozományának. Az esküt meg is tartotta — két hétig. Két hét után azonban imádoztjának egyik felével (az 1500 frttal és az ékszerekkel) megszökött és meg se állott egész Kassáig. Itt néhány napig önállóan élvezte az arany szabadság mézes hetét, azután pedig tovább gurigázott Berlinbe. Ott azonban a német rendőrség valami gyanus szagot szimatolt ki felőle s kérdőre vonta; elfogni azonban „kellő tárgyi tényálladék hiányában“ nem találta ezélszerűnek; mindazonáltal némi értesítést küldött a megtévedt völégény felől, ennek hazájába. A boldog apos ennek neszt vévén, most a vármegyét kérte fel arra, hogy az ujdonsült férjet hozassa haza expres utánvétellel a szövetséges nagy német birodalomból, mert nagyon szeretne neki egy kis boldog újévet kívánni családi körben — idehaza. A vármegye azonban völégények-liferálásával nem foglalkozván: az elszabadult ifjú drága férjet a kir. ügyészségnek ajánlotta jóakaratu figyelmébe.

Lopások. A sumjáczi koresmároszt Kaziéska István 12 legénytársával „heczéből“ 12 üveg üveg bort ellopott. — Paszteriták Jánosné feketelehotai lakos tyukjait pedig a Hedmeg András és Lakatos András tették el láb alól. A vétkesek beismerték tettüket s ügyök most a járásbíró-ság előtt van.

Szerencsétlenség. Vasárnap este hét és nyolcz óra között Csizsár László serkei földbirtokos Feledről kocsin menvén haza, az esti félhomályban kocsisa nem vette észre, hogy a vasuti átjáró korlátja mines szabályszerűen felhúzva, minek folytán ügető futással beleütközött a félmagasságban fekvő korlát gerendájába; a kocsiban ülők esekélyebb sérüléseket szenvedtek, de a jókora magasban trónoló kocsis sebei életveszélyesek. — Az illetékes vasuti állomás vezetője, ki alantas közegéért felelős, jó lesz, ha maga tartja meg ez ügyben a vizsgálatot, hogy a hibás méltó büntetését elnyerje.

Lopás. E hó 14-én Beretkén ösmeretlen tettesek fényes nappal 38 drb. ürüt vágtak el az özv. Fialka Józsefné urnó a vágásban legelésző juhnyájából, 10 darab azonban, nyilván rosszak lévén, nem kellettek a jó madaraknak, másnap a milyen hirtelen eltűnt, ép oly hirtelen visszajött. A tetteseket a károsult juhások mindenfelé keresik, de még eddig a legesekélyebb nyomára sem akadtak.

Járványok. Péterfala községben a kecskehimlő járványszerűleg fellépett; Putnok nagyközségben pedig a vörheny betegsége teljesen megszűnt.

Csendőr nincs. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a rimaszécsi járásbeli főszolgabíró jelentése a vármegyei közigazgatási bizottság a belügyminisztertől a csendőri létszám szaporítását kérelmezte, mivel a dohányesempészet ellenőrzését másképp teljesíteni absolute lehetetlenség. Most ebben az ügyben olyan értelmű leirat érkezett a vármegyéhez, hogy a kérelem figyelembe nem vehető. Tehát marad minden a régiben.

Vegyes hírek.

Halálozás. Egy vármegyéinkben is széles rokoni összeköttetésekben álló derék nő elhunytáról vettük a következő gyászjelentést: A mérhetlen veszteség fájdalomnak lesújtó érzetével tudatjuk, hogy a szerető hű feleség, az önfeláldozó édes anya, a szeretett jó anyós, a figyelmes nagymama, a születéskor a gyermek, a gyöngéd testvér és a szelidlelkű rokon Radvány Istvánné szül. Marikovszky Berta életének 50-ik, boldog házasságának 31-ik évében hosszas, de keresztyéni önmegadással türt szenvedése után f. hó 20-án éjjeli 2 órakor elhunyt. — A megboldogult kedves halottnak hűlt teteme f. hó 22-én d. u. 3 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint a mindszenti ág. ev. sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. — Miskolcz, 1891. év december hó 20-án. — Béke porain, áldás emléken! Radvány István, férje. Regine, férjezett Dr. Markó Lászlóné, Alice, férjezett ifj. Dobozy Dánielné, István gyermekei. Dr. Markó László, ifj. Dobozy Dániel vő. Markó Pistu, Markó Lénárd, unokái. Dr. Marikovszky Gusztáv, atyja. Marikovszky Emma férj. Raisz Miksané, Marikovszky Géza, Marikovszky Gyula, Marikovszky István, Marikovszky Margit, férj. Ujházy Kálmánné testvérel. Marikovszky Gyuláné szül. Balogh Margit sógorúje. Dr. Antal Dávid Ujházy Kálmán, sógorai.

Új taviradi díjszabás. Baross Gábor keresk. miniszter rendelkezlen intézkedett mindazon változtatások tekintetében, melyek 1892. január 1-ével hatályba lépő távirati díjleszállítás alkalmából a táviratok kezelése és díjak megállapítása iránt fenn álló szabályokban megállapítvák. A rendelet szerint a táviratok díja az 1892. évi jan. hó 1-től fogva úgy a magyar korona területén, mint az osztrák és magyarországi esereforgalomban a 24 kros. illetve 30 kros alapdíjak elejtésével szavanként 3 krosban, 30 kr. díjminimummal, a helyi forgalomban pedig az eddigi tizenkét kros alapdíj elejtése mellett szavanként 1 krosban, 20 kr. díjminimummal állapított meg.

Új bélyegjegyek. A pénzügyminiszterium figyelmezteti a közönséget, hogy a régebbi kiadású (trózaszínű, illetőleg sötétbarna színű alayomattal ellátott) bélyegjegyek csak folyó évi december hó végéig használhatók és hogy 1892. évi január hó 1-től kezdődőleg eme használaton kívül helyezett bélyegjegyeknek használata a törvényes bélyegkötelezettség nem teljesítésével fog egyenlőnek tekintetni.

A Divat Szalon. melynek legutóbbi száma is rendkívül díszes kiállításban és válogatott tartalommal jelent meg, ajánljuk olvasóink figyelmébe. Az egyetlen divatlap, mely úgy a forágu mint a középosztálybeli művelt hölgy minden igényének megfelel. Nemcsak divatképeiben, (két színezett is minden számhoz) mintáiban és magyarázataiban nyújt majdnem kétszer annyit, mint más hasonló irányu lapok, szépirodalmi része is oly terjedelmes, hogy teljesen pótol egy külön szépirodalmi lapot. Divatrésze leghívebb tükrö az uralkodó divatnak, utmutató a jó ízlés és takarékoság fontos kérdéseiben Szerkesztője Faughné Gyujtó Izabella. Szépirodalmi közleményeit a magyar irodalom elsőrangú tehetségei írják a két teljes ivre terjedő szépirodalmi részbe, melynek szerkesztője Szabóné Nozál Janka. A lap nyomdai kiállítása megfelel a belső értéknek, díszére válik a magyar könyvnyomtató iparnak. A Divat Szalon nemcsak legdíszesebb, legértékesebb női lapunk, hanem a legolcsóbb is. Ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetést a Divat-Szalon kiadóhivatalába Budapest, Gizella-tér 1. sz. címezendők. — Mutatványszámokat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

J. L. Sárospatak. A küldeményt felhasználjuk később; terjedelménél fogva karácsonyi számunkba nem szoríthatjuk be.
R. A. dr. München. Köszönjük az érdekes távezát.
Z. J. A. főlapba nem szoríthatjuk be Később.
L. L. Megkaptuk, sort kerítünk rá.
L. B. Budapest. A türelem részát terem.
S. K. Költeményeket csak akkor közlünk, ha terünk engedi, vagy valamely kiváló alkalom teszi kívánatosá. Ott vannak a fővárosi irodalmi lapok, próbáljon szerencsét ott. Ha pl. a „Hét”-ben megjelenik egy költeménye, többet használ önnök, mintha mi ötvenkét versét közöljük.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Kossuth-utca 2-ik számú házban kiadó:

Egy emeleti lakás: 3 szoba, konyha és kamra.
 Egy magas földszinti lakás: 3 szoba, konyha.
 Két üzlethelyiség.

Az emeleti lakás és az egyik üzlet bármikor kivehető. — a többi 1892. május 1-től.

Értekezhetni **Samarjay János** tulajdonossal.

Tiszta manga-faju, kukoriczán hizott sertés — 100 kilogrammon felül, 45 krajczárért kilogrammja — eladó, Samarjay Jánosnál.

Kerestetik

egy házas gazdasági gépész éves szolgálatra, pályázatok benyújtandók alulírotthoz, állás elfogallható újévtől, esetleg később is.

Felső-Láncz, u. p. Perény. (Abauj-Tornam.)
Lánczy Béla.

Billiard. 4-4

Keveset használt „Szeiffert“-gyártmányu tekeasztal (Carambol) igen jutányosan eladó. Hogy megmondja a kiadóhivatal.

SALIGNAC & Co COGNAC

Részvenytársaság, alapítva 1809-ben, négy millió franknyi alaptőkével; ajánlják franczia

„Cognac“-jukat

a legkitünőbb minőségben. Az 1867-iki párisi világkiállításon a nagy arany éremmel, az 1891-ik évi bécsi nemzetközi tápszer és házi szükségletek kiállításán pedig a nagy érdem-okmánynyal (legmagasabb kitüntetés) lettek kitüntetve.

Különlegesség: orvosi autoritásoktól ajánlott „Medicinal Cognac“.

Raktár: **Rimaszombaton Diekmann Ármán urnál.**

Vezér-képviselők Ausztria-Magyarország részére:

HEINRICH MENDEL & Co

TEA, RUM és COGNAC beviteli cég
 Bécsben, I. Schottenring 32. 5-6

Ezennel közhírré tétetik, hogy a liferálásokból kimaradt 3000 darab nagyszerű, ugynevezett

„Huszár“ lóokrócz

gyors pénzsűkség miatt a gyáriáron alól adatik. Ezen kitünő pokróczok 190 cm. hosszúak és 130 cm. szélesek, színes csíkokkal vannak ellátva, vastag mint deszka, meleg mint a bunda, míg a készletben tart, most csak

darabja párja
1 frt 68 kr 3 frt 30 kr.

Továbbá 4500 darab kitünő minőségű, óriási nagyságu

vászon agylepedő á 1 frt darabja,
 2 méter hosszú, 145 cm. széles, ezelőtt 2 frt volt.

Megrendeléseket postautárvéttel vagy a pénz előteges beküldése mellett eszközöl FÉKETE

Bécsi aruház a magyar koronához

Wien, Margarethen, Rüdigergasse 1/87.

Feitűnést keltő ujdonságok nők részére!

Minden előképzettség nélkül lehet mértéket venni, mintázni és szabni a es. és kir. szabadalmazott

Excelsior szabászati készülék

segélyével akár **gyermekruhát** akarunk készíteni, akár **legfinomabb női ruhát**. A pontos és sikeres mértékvevésért és szabászatért jótállunk. Ezer meg ezer példa bizonyítja az

Excelsior szab. szabászati készülék

ezélszerű voltát. Ennek egy háztartásból se szabadna hiányoznia.

A kezelés igen egyszerű, sőt fiatal leányok részére is. — Az egész készülék ára, magyarázatokkal együtt minden nyelvben csak **3 frt**. Szétküldés naponta kétszer utánvétellel 3 frt 20 kr. előleges beküldése mellett a készülék bérmentve küldetik meg.

Kizárólagos főraktár alulírott szabadalom tulajdonosoknál:

KELETY és ROTHMANN, Bécs

II., Untere Donaustrasse 49.

3-12

Főraktár Magyarhon részére Budapesten GÜTLIEB VILMOS-nál Andrassy ut 49. sz. alatt.

Zongorahangoló.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **állandó lakásomat Rimaszombatra tettem**. Mint e megyében jól ismert zongora-hangoló, ajánlom magamat a t. ez. közönség becses pártfogásába, szíves tudomására hozván azt, hogy hajlandó vagyok úgy városban mint a vidéken a zongorák évenkénti többszöri hangolását, valamint szakszerű igazítását és bőrizését — mérsékelt árak mellett — eszközölni.

Szíves megbízatásukat kérem lakásomra: **Rimaszombat, Jánosi-utca 28. sz. intézni.**

Együttal tudatom a t. közönséggel azt is, hogy **Aristonok** hangolását és javítását is elvállalom.

Tisztelettel maradtam a t. ez. közönségnek aláztatos szolgálója **FRANCHEK ALAJOS.**
 2-8 zongorakészítő és hangoló.

Árverési hirdetemény.

1544. sz. — Mellyel közhírré tétetik, hogy e folyó évi **december hó 28-án** délelőtt 10 órakor a **Szutor** község határában a volt urbéres közönséget illető területen a **vadászati jog** 1892-ik évi január hó 1-től kezdve 1898-ik évi december hó 31-ik napjáig, vagyis hat egymás után következő évekre; továbbá ugyan csak Szutor község erkölcsi testület tulajdonát képező szántóföld, rét és legelőből álló, mely 10 katasztrális holdat tézsen, a fenti napon és helyen Szutor község birájánál nyilvános árverés útján fog haszonbérbe kiadni.

A bérleti kívánók tisztelettel meghívotnak.

Kelt Szutorban, 1891. évi december 15-én.

Kovács József, körjegyző.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkesztő: **Dr. Tolnai Lajos.** Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal.** Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **Dr. Murányi Ármán.**

2-6 **Előfizetési ára:**

a „Hölgyek Lapja“ ezimű dívat-melléklettel s a Regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ ezimű hetilap új negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írók támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalnady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszzenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Incezy László, Palágyi Lajos, Erődy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Palotay Akos stb.; Beniczki-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliflay-Benitzky Irma, Harath Lujza, Hevesiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Marikovszky Ida, Mericzay Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „Képes Családi Lapok“ az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legellenkebb, legváltozatosabb, tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be

„Hölgyek Lapja“ ezimű havonként kétszer megjelenő dívatmelléklete a legújabb dívatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna, s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénye mekké: e külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozta meg évenként az előfizetőt.

Zöld horitka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kozzka- és ponttalányokkal és szőréjtvényekkel, melyeknek megfőjtői értékes jutalmakat kapnak.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legezélszerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előzetési összeget 30 kr. esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt, és a ki csak 1 frt 50 krajzi negyedévi előfizetési díjjal 20 kr. esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmát.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautárvénon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapest, Nagykoronau-tca 20. sz.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.